

ПРОМІНЬ ПРОСВІТИ

E-mail: kmpzt@ukr.net

Число 15 (83)
серпень
2020 р.

За вас правда, за вас слава і воля святая!

Газета ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство»

МИ ТУТ: [HTTP://WWW.KMPZT.ORG.UA](http://www.kmpzt.org.ua) НА ФЕЙСБУЦІ — У ГРУПІ "ПРОМІНЬ ПРОСВІТИ ЄДНАННЯ"

З КИМ УКРАЇНА БУДЕ ЩАСЛИВОЮ?

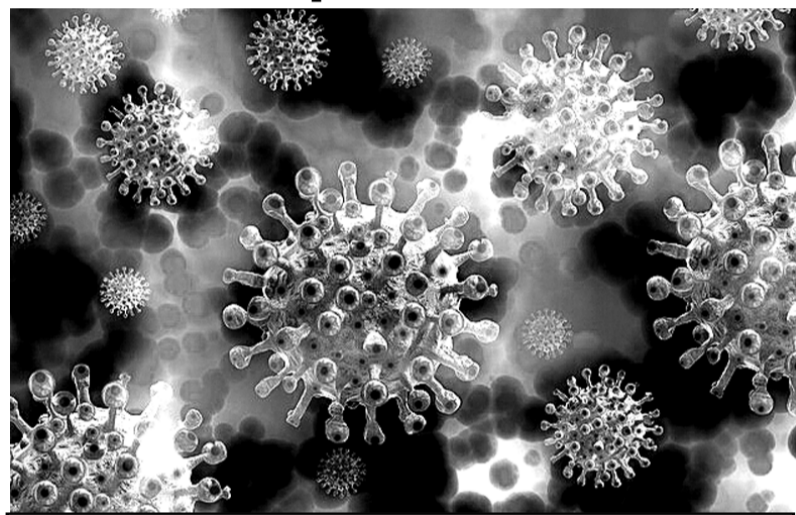
СЕРПЕНЬ для українців – це місяць, який став 29 років тому вирішальним. Бо 19-го числа на вулицях Москви (столиці Радянського Союзу, до складу якого входила тоді Україна) з'явилися військові на танках, БТР-ах і БМП: владу захопила хунта, котра назвала себе «ГКЧП» (Государственная комиссия по чрезвычайному положению). Вона хотіла зупинити процес розпаду СРСР, а всі процеси демократизації і гласності – згорнути. Але – не вийшло. Навпаки: ця агресивна навала з людськими жертвами призвела до пришвидчення розпаду «імперії зла» (Радянського Союзу за визначенням президента-реформатора США Рональда Рейгана). Зокрема, через п'ять днів після захоплення влади «ГКЧПістами», 24 серпня, Україна проголосила свою політичну НЕЗАЛЕЖНІСТЬ!

До складу Верховної Ради (і – не просто до неї, а до її активної, демократичної частини, під назвою «Народна Рада», на відміну від прокомуністичної «групи 239») входив тоді і наш земляк Микола Коробко. Важливо відзначити, що він став народним депутатом України, перегравши своїх суперників ще у першому турі виборів. А серед тих суперників був не хто-небудь, а сам тодішній головний керівник Кривого Рогу (член Президії Верховної Ради УРСР!) Григорій Гутовський. Але з тих часів (особливо протягом останнього десятиліття) місцева влада не афішувала (дуже м'яко кажучи) діяльність Миколи Коробка, який, зокрема, був і одним із засновників ГО «Спілка офіцерів України», і одним із найактивніших просвітян (керуючи місцевою організацією з 2000-го року), і головою всеукраїнської екологічної асоціації «Зелений світ», а нині в нашому місті (з 2010-го року) він керує громадською організацією «Криворізьке міське правозахисне товариство».

Однак сьогодні проголошена в ті часи НЕЗАЛЕЖНІСТЬ – під загрозою. У першу чергу – через те, що сьомий рік поспіль іде російсько-українська війна. І ця сусідня держава-диктатор, державо-терорист за будь-яку ціну хоче загарбати нашу демократично орієнтовану країну. А ще вона під загрозою – через те, що в багатьох місцевостях (у тому числі, – в Кривому Розі) влада з неповагою ставиться до українських цінностей, до того, аби забезпечити людей роботою і реалізувати їхні намагання й досвід бути корисними Україні у цей надзвичайно важкий час її існування.

А щодо майбутнього України, то воно дуже й дуже істотно залежатиме від того, які сили і конкретні їхні виразники керуватимуть державою і з кого ми будемо при цьому брати приклад. Тож і пропонуємо до уваги наших читачів під об'єднавчою рубрикою «З КИМ УКРАЇНА БУДЕ ЩАСЛИВОЮ?» три матеріали, написані в різні роки: від 2018-го до 2020-го. З огляду на обмежену газетну площу подаємо їх у скороченому вигляді, зазначивши при цьому, де їх можна прочитати повністю.

У Криму зростає рівень захворюваності на коронавірус, а медиків шукають за оголошенням. При цьому готелі та пансіони переповнені

(Читайте на 4-й стор.)

ЙОМУ 81, однак він досі бере активну участь у політичному житті Чехії, подорожує та виховує онуків. Карел Шварценберг – один із небагатьох представників княжих родів Чехії, колишній міністр закордонних справ та друг Вацлава Гавела. Напередодні 30-ї річниці чеської Оксамитової революції Радіо Свобода зустрілось із видатним політиком аби поговорити про минуле і майбутнє Чехії та України.

Двері празької квартири, яка розташована у звичайній багатоповерхівці, для журналістів закриті. Тому Шварценберг місце зустрічі запропонував сам: ресторан у центральній частині Праги. Графа привозить водій на британському позашляховику, допомагає одягти піджак та залишає з нами для розмови.

– **Графе Шварценберг, вам 81 рік. Розкажіть як по-**

перші кроки нової влади в Україні?

– Мені, як закордонному спостерігачеві, здається, що він розпочав свою кар'єру дуже добре. Він справив на мене гарне враження у Брюсселі. Я бажаю йому успіхів. Україні необхідний швидкий внутрішній розвиток. Постійна війна гальмує будь-яку країну. В Україні також гальмом останніх 10 років були олігархи та інші проблеми. Якщо він став президентом, щоб усе виправити – я можу йому тільки побажати успіхів! Але я також впевнений, що багато інших сил будуть намагатися йому в цьому перешкодити, або ж взагалі змусити припинити діяльність. Він людина, котра виростала за режимів, які ми всі знаємо. Тож певну політичну освіту він здобув із власного життєвого досвіду. Він також працював на телебаченні, на сцені, тож так чи інакше, він зустрічався там із політикою. Ще одна

тавської битви, коли Петро I переміг Карла XII та захопив Україну. До цього це було неможливо. Але сам розвиток України в рамках Речі Посполитої, був зовсім іншим, ніж в Росії. Це не була автократія. В Україні до 18-го століття були зовсім інші умови ніж у Росії. Українці самі визнають, що мають одного із Росією засновника – **Володимира Святославича Великого**. Це правда. Але Німеччина і Франція мають також спільного засновника – Карла Великого. Та я ніколи не чув, що Німеччина і Франція – це одна держава.

– **Чи ви маєте рецепт вирішення конфлікту на сході України?**

– Рішення можна завжди знайти, за умови, що з обох сторін є бажання його знайти. Але в мене є відчуття, що з одного боку є інтерес підтримувати конфлікт, аби утриму-

«Бажаю українцям президента з таким моральним авторитетом, який мав Вацлав Гавел» – Шварценберг

чинається ваш день?

– Все залежить від того, чи збирається цього дня Палата депутатів. Якщо так, то я там залишаюся на цілий день. Якщо ні, то більшість вільного часу я проводжу у місті Тршебіч. Інколи ми їздимо у регіони, якщо є робота. Моє дозвілля доволі насичене. Зазвичай, після справ я можу залишитися у Празі. Наприклад сьогодні, після нашої розмови, я планую поїхати до Палати депутатів – там збирається закордонний комітет. Будемо приймати закордонну делегацію. Постійно щось відбувається – конференції, збори, дискусії.

– **Чимало українських політиків вищого ешелону живуть розкішним життям – маєтки, яхти, особисті літаки. Ви живете у квартирі в багатоповерхівці при тому, що маєте змогу жити в будь-якому маєтку родини Шварценбергів. Жити скромно – це ідеологія, чи вам так зручніше?**

– Я вже старий. На що можна витратити великі гроші? Молодих дівчат я вже не дуже цікавлю. Що мені робити на яхті, якщо у Чехії і так прекрасна природа? Мені більше подобається відпочивати тут. Мати дорогі машини у сучасних умовах немає сенсу – дороги все одно переповнені. Тож яка різниця – стояти у заторі, сидючи у «Шкоді» чи у «Ролсройсі»? Всі ці атрибути багатства сьогодні для мене вже не мають значення. Ну, доступу до моєї квартири у Празі не має ніхто. До мого будинку в лісі також. Замки – це інша історія. Сьогодні людині складно жити в замку, тому майже всі вони перетворилися на музеї, вони відчинені для людей.

– **На останніх президентських виборах в Україні переміг Володимир Зеленський – актор без політичного досвіду. На парламентських виборах його партія взяла абсолютну більшість. Що можете сказати про**

важлива річ – заради усуди в Європі мода обирати на виборах людей, які ніколи політиками не були. Подивіться на Італію. Але я думаю, що Зеленський трохи навчився під час останніх років своєї діяльності. Я б не сильно забивав цим голову. Важливо те, що він зможе показати. Особливої ролі не грає – чи був він колись депутатом, чи ні. Це вам кажу я, депутат.

– **Дехто висловлює думку про те, що Україні потрібен свій Вацлав Гавел.**

– Українцям немає сенсу чекати свого Вацлава Гавела. Оскільки український народ – не чеський народ. Але я дуже бажаю українцям президента з таким моральним авторитетом, який мав Гавел. Аби в українців був такий президент, в якому ніхто не сумнівається і не сумнівається в його чесності. Я хотів би побажати українцям мудрого політика. Поки глава держави перебуває в постійній боротьбі, суперечках та сумнівах – для держави це має дуже погані наслідки. Цей політик повинен насолоджуватися повагою до себе і в своїй країні, і за кордоном, так як це робив Вацлав Гавел. Я знаю, як сильно нам допомогла особистість Гавела у 90-х роках, як сильно це допомогло нашому розвитку, вступу до ЄС, до НАТО, повага на міжнародній сцені. Це все його велика заслуга. Україні все це теж потрібно.

– **Не так давно Росію повернули до складу ПАРЄ. Все частіше ми чуємо думки про те, що Європа та й захід у цілому, нібито втомився від конфлікту між Росією та Україною. Ви це відчуваєте?**

– Проблема конфлікту України з Росією в тому, що в Європі досі погано знають історію України. Я постійно чую від європейців, що Україна завжди була частиною Росії. Це ж дурниця! Ми знаємо, що це сталося лише наприкінці 18-го століття. Це не так давно було. Після нещасної Пол-

вати всі інструменти для дестабілізації внутрішнього розвитку в Україні. Сама територія України для величезної Росії, може, й нецікава. Промисловості, яка там раніше була, вже немає. Але цей конфлікт – чудова можливість для Росії вибити сусіда з колії. Тому я не бачу тут рішення, на жаль. Німці і французи обрали «мінський формат», тож це хоч трохи стримує Росію. Але вони ніколи не дозволять вилікувати цей конфлікт повністю.

Вони його потребують. В мене немає ілюзій щодо змін на краще найближчим часом. Хіба тільки ситуація в Москві радикально не зміниться. Якщо українці почнуть відходити – Росія піде далі, аж до польських кордонів. А можливо ще далі. Вацлав Гавел свого часу дуже влучно сказав: «Росія не знає своїх кордонів».

– **Яку тактику ви запропонували б Україні з таким сусідом як Росія?**

– Вам потрібно витримати. І, найголовніше – реформувати країну. Владнати все всередині для того, аби Росія ніколи не була у порівнянні з Україною привабливою. Лише якщо в Україні буде порядок, а у владі не буде олігархів – тільки тоді ви будете в безпеці. Гадаю, що ще більша інтервенція вже неможлива. Але може статися що завгодно. Я сподіваюсь, що підтримка з боку ЄС буде тривати, а з часом, можливо, і підтримка НАТО. У вас був Хмельницький, Мазепа – інтереси різних дворянських династій, безлад у державі. Росіяни все це бачили вже тоді. Приведіть усе до ладу – це найкраща тактика

Сергій СТЕЦЕНКО, сайт радіо «Свобода»,
11 жовтня 2019 року,
(У скороченому вигляді.)

Повністю читайте за посиланням:
<https://www.radiosvoboda.org/a/30205532.html>

З КИМ УКРАЇНА БУДЕ ЩАСЛИВОЮ?

(Продовження. Початок на 1 стор.)

«Сила безсилик» Вацлава Гавела

Вацлав Гавел – дисидент, політик, лідер Оксамитової Революції і президент країни, який пропагував «аполітичну політику»... Вацлав Гавел – символ і міф. Міф у позитивному сенсі слова, міф як історія, що об'єднує. Історія, котра свого часу об'єднувала чехів і словаків, та до сьогодні об'єднує «гавлістів» по цілому світу... Врешті, міф про людину, яка перемогла тоталітарну систему. Гавел, який очолює Оксамитову революцію, став першим президентом Чехії волею свого народу. Міф про політика, який будовав кар'єру на поетичних і ледь не романтичних лозунгах «Жити в правді» та «Правда і любов повинна перемогти брехню та ненависть»...

Гавел народився у жовтні 1936 року в сім'ї «міської буржуазії», як її згодом називатиме соціалістичний режим. Справді, сім'я була непростого і небідною. Батько майбутнього президента – Вацлав М. Гавел – був підприємцем в сфері будівництва, дядько – Мілош Гавел – кінопродюсером та одним із засновників відомих у Празі кіностудій Баррандов. Дід В.Гавела по маминій лінії – УгоВавречка – був відомим журналістом та дипломатом, а в 30-ті роки – міністром без портфеля за президентства Е.Бенеша. Родина атмосфера значною мірою впливала на молодого Гавела, його батько по-доброму любив Америку, був в масонських ложах та був особисто знайомий з президентом Т.Г.Масариком. Майбутній драматург зростає в атмосфері інтелектуалізму та відчуттям, що ідеї першої «буржуазної» республіки були значно кориснішими для людей, на відміну від встановленого комунізму. Після комуністичного перевороту

1948 року родина піддавалася утискам – було відібрано значну частину маєтку, дядько, який намагався емігрувати – арештовували (проте згодом Мілош Гавел таки успішно покинув межі «соціалістичного табору» - Р.М.).

В 1950-х Гавел організовує першу літературну групу, яка несла назву за роком народження учасників – «36». Власне, вже в цьому віці проявляється одна з головних керівних рис Гавела – він займає центральну позицію в групі але водночас не стає на бік жодного угруповання – він модерує, він той хто допомагає вести діалог. Саме діалог стане головним в розумінні Гавела як політика – знайти найменше спільне між різними сторонами та зуміти на цьому побудувати конструктивну співпрацю – це те, що Гавел буде робити все своє життя. В кінці 50-х, після того як Гавел відслужив в армії, він починає працювати техніком сцени в театрі. В 1963 році в театрі «На поручнях» (Na Zábradlí) відбувається прем'єра його першої вистави в жанрі театру абсурду. В цей же час Гавел, який стає все більш відомим в мистецьких колах, починає опозиційні виступи та пише статті про свободу творчості. 60-ті роки стаються для Гавела-драматурга часом чи не найбільших успіхів. Його твори ставлять в театрах Чехословаччини, Європи та Америки. В 1966 його драматичні твори виходять книжкою під назвою «Протоколи»... У 1978 році він пише один з ключових творів дисидентського руху для всього пострадянського простору – «Силу безсилик». Незважаючи на те, що правлячий режим в Чехословаччині був «лояльніший», ніж всередині Радянського Союзу – участь в правозахисному русі це був апріорі тонкий лід. Після того, коли в 1978 році підписані Хартії створюють ще одну організацію – Комітет для захисту несправедливо переслідуваних (VONS), Гавел разом з соратниками прямує до в'язниці. 1979-1982 роки майбутній президент проводить в тюрмі... Далі історія відома, 80-ті роки Гавел проводить в роботі (пише, здебільшого «у шухляді»). На початку 1989 року, напередодні Оксамитової революції, Гавела знову затримують і засуджують до 9-ти місяців позбавлення волі. Щоправда в травні, під тиском громадськості та Заходу, його відпускають на волю.

А вже в грудні він стає останнім президентом Чехословаччини. Свій лозунг «Жити в правді» він впроваджує одразу ж – новорічне звернення 1 січня 1990 року він починає словами: «Наша країна не процвітає». На посаді президента Гавел веде (або принаймні намагається вести) аполітичну політику, «практиковану моральність»

за його власним висловом. Президентом він буде до 2003 року. Після цього залишається «моральним авторитетом», але й водночас цілком для критики...

Проблема відношення до світу, до природи, до екології – залишається в Гавела і в часи його президентства. Він повертається до цього питання, наприклад, під час промови з нагоди вручення йому ступеня почесного доктора Гарвардського університету всередині 90-х і виводить просте правило: «Ми повинні поводитися так, ніби житимемо тут завжди»

Відповідальність, усвідомлення своєї екзистенційної значущості – це основа світогляду Гавела. Водночас, для Гавела чи не найважливішою є практична сторона питання. Вацлав Гавел, що характерно, практично не говорить про «народ», його передусім цікавить особа, «громадянин». Сучасна людина втрачає відчуття власної важливості. І повернення цього відчуття – це ключове для побудови здорового суспільства. Тобто позиція «від мене нічого не залежить», «на вибори не треба» іт.п. – за Гавелом екзистенційно неправильна. Про вибори і демократію Гавел говорив, що найбільша її проблема в тому, що «демократію повинні робити всі».

Тому для Гавела дуже важливий діалог – вміння знайти консенсус і дійти до спільного знаменника. На вибори треба ходити не тому, що ваш кандидат перемаже, а тому що ви навіть таким невеличким кроком робите свій вибір, набуваєте суб'єктності. Саме звідси починається шлях суспільних перетворень... Головна ж теза Гавела полягає в тому, що людина не повинна очікувати миттєвих результатів чи тим більше вдячності. Людина просто повинна чинити згідно власного сумління в будь-якій ситуації – якою б безперспективною чи безнадійною завідомо не здавалася її позиція. Цей світогляд Вацлава Гавела зумів вмістити, в одній (чи не найголовнішій) своїй тезі: «Надія – це не переконання, що щось добре завершиться, але впевненість, що в цьому є сенс – незалежно від того, чим це завершиться». Це надія, якою Вацлав Гавел писав Хартію-77 чи Левко Лук'яненко у 1960 створював УРСС. З цієї надією українці виходили на Майдан і з цією ж надією Олег Сенцов сьогодні тримає голубування в російській тюрмі. В цій надії і є – «сила безсилик».

Радомир МОКРИК,
науковець, сайт «Історична правда», 6 жовтня 2018 року

(У скороченому вигляді. Повністю читайте за посиланням: <http://www.istpravda.com.ua/articles/2018/10/6/153042/>)

На світліні: радянські танки на Вацлавській площі, Прага, 1968 р.
Фото Bigmir.net

МЕНІ досить часто доводиться чути від своїх співвітчизників, що вони хотіли б мати на чолі держави якусь ідеальну людину. Чому у нас немає свого Вацлава Гавела? Це речення ми повторюємо так часто, що навіть не уявляємо собі, які задачі вирішував Вацлав Гавел, коли він став президентом Чехословаччини, а згодом – Чеської республіки. Задачі, які не пов'язані прямо із тими завданнями, які доводиться вирішувати тут, в Україні.

Коли Вацлав Гавел став президентом Чехословаччини, у його співвітчизників не було ніякого сумніву у тому, що вони – чехи. Звісно, в історії чеського народу був період імперського поневолення. Однак навіть в цей період на території Австро-Угорської імперії чехи пам'ятали про свою історичну державність і намагалися її поновити хоча б в імперських рамках. Це – цілі розділи в історії Австро-Угорщини. Чехів ніхто ніколи не переконував, що вони є другорядним народом і мають дивитися на себе чужими очима. А навіть якщо і переконували, навіть якщо такі асиміляційні процеси були – це було ще до народження Вацлава Гавела.

Коли він став президентом Чехословаччини, вона існувала як незалежна держава вже котре десятиріччя. У цієї держави була багата історія, була трагедія 1938 року, була втрата державності, яка змусила багатьох людей усвідомити, яким подарунком ця державність була. У довоєнній Чехословаччині були люди, які дійсно створювали чехів як нову модерну націю. Такі, як її перший президент Томаш Гарріг Масарик чи великий чеський письменник Карел Чапек. Тобто фактично в часи «Оксамитової революції» в Празі, в часи, коли Вацлав Гавел став президентом Чехословаччини, а потім Чехії, національні задачі чеського народу вже були вирішені. Було потрібно вирішувати інші, також важливі задачі. Але – інші.

Якого ж президента тоді я порекомендував би українцям? Як приклад? І я скажу, якого президента. Я згадав про цю людину якраз в цей час, в час, коли ми бачимо смерть американського і європейського расизму, коли на вулицях багатьох міст світу виходять люди із протестом навіть не проти якогось конкретного епізоду расизму, який ми спостерігали в США, а проти расизму, який живе в душах

НЕ ГАВЕЛ, А СЕНГОР: ЧОМУ УКРАЇНЦЯМ ПОТРІБЕН АФРИКАНСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ

мільйонів і мільйонів людей – як білих, так і чорних, бо расизм – це зневага до іншої раси. А в наших умовах ми маємо говорити про інше. Про невміння дивитися на себе власними очима...

Леопольд Седар Сенгор. Перший президент республіки Сенегал. Знаменитий філософ, мислитель, політик, поет. Одна з найбільш яскравих особистостей Африки. Людина, тісно пов'язана із французькою політикою, французькою культурою. Молодий Сенгор захищав Францію під час Другої світової війни. Боровся у Русі опору. Отримав орден Почесного Легіону. Вірші писав французькою мовою і вважається одним з найкращих французьких поетів. Був членом Французької Академії. Здавалося б, ця людина мала стати частиною французької цивілізації, у неї були для цього всі можливості. Однак сам Сенгор став одним з засновників філософії, яка полягала у необхідності африканцям дивитися на себе власними очима...

Я не буду зараз аналізувати ідеї Леопольда Седара Сенгора і говорити про сучасність цих ідей. Я зацікавився ними багато років тому, що мені цікаво було почути цю ідею про необхідність дивитися на себе своїми власними очима. Бо африканці насправді не дивилися на себе своїми власними очима тоді, коли Сенгор створював цю свою ідею разом з іншими відомими африканськими мислителями. Вони дивилися на себе очима колонізаторів. Це означало, що якщо ти хочеш добитися якогось успіху, ти маєш вивчати англійську мову. Ти маєш дивитися на себе і своїх співвітчизників очима англійського чи французького колонізатора. Ці народи досягли значно більших цивілізаційних успіхів, а у тебе і твоєї країни немає можливостей для подібних досягнень. І якщо ти хочеш стати повноцінним, ти маєш якщо не стати таким, як вони, то принаймні засвоїти їхню оцінку тебе. Ти маєш робити все можливе, щоб стати не таким, яким ти хочеш бути, а таким, яким вони хочуть тебе бачити. Ти можеш ставитися до своїх співвітчизників так, як ставиться

до них інший.

І от я хочу запитати в українців, чи не схоже їхнє ставлення до себе на те, як ставилися до себе африканці колоніальних і постколоніальних часів? Чи не дивляться досі українці на себе московськими очима? Та й хіба тільки московськими?

Я розмовляв з колегами у Варшаві, які розповідали мені, що багато людей, які приїжджають в їхню країну працювати і бажають там залишитися, намагаються забути, що вони українці. І намагаються бути поляками більше, ніж навіть ті поляки, серед яких вони живуть. Таких прикладів – чимало. І я їм сказав: ви знаєте, проблема цих людей не в тому, що вони забувають, що вони українці, а в тому, що вони намагаються забути московський погляд на українців і просто пригадати чи зрозуміти варшавський погляд на українців. І в цьому сенсі вони ніколи не були українцями. Вони нічого не втрачають, окрім російського розуміння українського народу, яке завжди для них було інструментом до власної самооцінки, до оцінки держави, в якій вони живуть і до оцінки народу, до якого вони належать. Ну, а зараз їм досить легко буде змінити цю московську оцінку на польську. І з цієї точки зору ті люди, які вміють дивитися на себе своїми власними очима, звичайно, не зможуть так легко адаптуватися до польського погляду на Україну. Тому що для того, щоб адаптуватися до чужого погляду, потрібно не мати свого...

І було чимало людей, які засвоїли цю філософію і навіть очолили росіян, як, скажімо, Йосип Джугашвілі, який став російським диктатором Сталіним. Чи виходець з України Леонід Брежнев, який став одним з останніх диктаторів Радянського Союзу. Так називалася тоді Росія. Це і була – Росія. Але треба усвідомлювати, що Сталін був людиною, позбавленою грузинського погляду на Грузію. Він дивився на Грузію очима колонізаторів. Він хотів бути одним з них. Хотів їх очолити. Брежнев дивився на Україну очима росіян...

Вся проблема, яка існує у національно-

му становленні таких держав, як Україна, пов'язана з цим поглядом. Досі величезна кількість наших співвітчизників дивиться на Україну московськими очима. Якщо освічена людина ліберальних поглядів починає відмовлятися від цього погляду, вона може вирішити, що її прогрес в тому, що вона почне дивитися на Україну польськими, американськими чи європейськими очима. Що вона має відбутися десь у Польщі, Великобританії чи Сполучених Штатах. Бо ж в її країні – все другосортне, все сільське, все провінційне. І саме тому країна не може нормально розвиватися. Тому що ключ до розвитку – це погляд на країну власними очима...

Я саме тому згадав про Леопольда Седара Сенгора. Розумію, багатьом буде дивно, що я вважаю, що прикладом для України є африканський президент. Але Україна сьогодні з точки зору національного творення знаходиться практично в тому ж стані, що й багато африканських країн. І це – реальність. Цивілізаційна реальність, в якій ми в Європі вирішуємо африканські задачі. Задачі подолання внутрішньої другосортності. Задачі розуміння, що ми живемо в країні, в якій є власна міська культура, власна міська цивілізація, власні досягнення. Що ми розмовляємо мовою, якою не соромно розмовляти в місті. Що всі розмови про українську рустикальність – це зусилля імперій, які володіли українськими землями. Логічні зусилля. Однак для того, щоб відбутися, ми маємо перемогти ці зусилля і цей імперський погляд. Тільки тоді ми станемо Україною.

Віталій ПОРТНИКОВ, публіцист, телеведучий, газета «Високий замок», 16 червня 2020 року.

(У скороченому вигляді. Повністю читайте за посиланням: <https://wz.lviv.ua/blogs/414598-ne-havel-a-senhor-chomu-ukraintsiam-potriben-afrikan-skiy-prezident>)

НОВУ рубрику підготував і розмістив на 1-2-й сторінках матеріали Сергій ЗІНЧЕНКО

І СПРАВДІ, нам 16-го серпня виповнюється чотирнадцять років, бо саме того дня з'явилось перше число газети «Промінь Просвіти». Так, багато-багато всього трапилось на нашому шляху (під час діяльності двох громадських організацій, які випускали і випускають свою, єдину на весь Кривий Ріг, незалежну україномовну газету: спочатку – «Промінь Просвіти», а потім – «Промінь Просвіти Є»). Багато про все це можна всього розповісти. Але нехай про все те розповідають самі ці дві газети

Тож пропонуємо нашим читачам два матеріали, які містять в собі важливі моменти розвитку українського громадянського суспільства на Криворіжжі. **Перший** – це основна частина звіту про діяльність Криворізького міського об'єднання ВУТ «Просвіта» імені Тараса ШЕВЧЕНКА, з яким 31-го січня 2009 року виступив наш керівник Микола КОРОБКО (якраз тоді, коли відбувалась уже третя рейдерська атака на нашу організацію).

«...Починаючи з 2001 року, новий склад

правління провадив наполегливу роботу з консолідації членства з метою здійснення статутних завдань. Враховуючи традиційний багатограний напрямок діяльності «Просвіти», була запроваджена методика роботи за принципом робочих груп, коли для вирішення питання підбирались виконавці, яких об'єднує зацікавленість та розуміння проблеми. Було поставлене завдання глибокого проникнення діяльності просвітан у життя міської громади, донесення знань про права людини, екологічну проблематику, про ідею української державності та історичний шлях України. Загальні збори з того часу скликалися що два тижні.

Позаяк міська влада, захоплюючись приватизацією, здійснювала і здійснює недбалу україномовну політику, намагається зберегти атрибутику комуністичного минулого, просвітяни змушені відгукуватися на всі такі прояви критичним чином.

Від початку відродження просвітянського руху його учасники у складі національно-демократичних сил домагаються вшанування пам'яті жертв соєцьких голодоморів і політичних репресій, зміни назв вулиць, підприємств і закладів, пов'язаних з іменами діячів комуністичного минулого, сприяння органами влади україномовним ЗМІ і навчальним закладам, визнання заслуг борців за визволення України.

2005 року міська організація звернулася до постійної комісії з питань освіти, науки та культури Криворізької міськради з пропозиціями щодо розроблення програми всебічного розвитку і функціонування української мови на період 2005 – 2010 роки і участі в цьому просвітян. Участь просвітан у засіданнях комісії частиною членів комісії була зустрінута конфронта-

ційно, і справа не мала належного завершення. Організація, зокрема, її членкиня Валентина КРИВДА, активно протистояли, звертаючись у правоохоронні органи, спробам міської влади надати російській мові статус другої державної.

У третій рік життя вступив міський просвітянський часопис обласного поширення «Промінь Просвіти», кореспондентська мережа якого в межах області постійно розширюється. Часопис підтримує стосунки і одержує підтримку від зарубіжних українських видань, а також - від читачів інших областей України. Нещодавно з ініціативи просвітянина Петра ЛИСЕНКА наше об'єднання вийшло в мережу Інтернет (prosvita.at.ua), а буквально кілька днів тому з'явилася ще й інтернет-вер-

сія нашого часопису «Промінь Просвіти» (pprosvita.at.ua).

Криворізька «Просвіта» щорічно бере участь у проведених днів Козацької слави біля села Капулівки Нікопольського району, організує походи до куточків уцілілої природи, вшановує пам'ять місцевих діячів літератури, культури, науки. Просвітяни дослідили місце розстрілу героїв українського Руху опору на Криворіжжі під час Другої світової війни з метою подальшого увічнення їх пам'яті.

2008 рік, у зв'язку із 100-річчям від дня народження художника-просвітянина, лауреата Шевченківської премії Григорія СІНИЦІ, відзначався як просвітянський рік його пам'яті. Міська організація видала художній календар на тему його творчості. Криворізька просвітянська делегація в кількості 18 осіб відвідала ювілейні заходи на честь видатного українського художника у Київському політехнічному університеті. Звернення «Просвіти» до голови міськради з пропозицією надати Г.І.СІНИЦІ звання почесного громадянина міста було відхилене.

За останні 2 роки в рамках Міжнародного кінофестивалю з прав людини силами просвітан проведено 2 міських кінофестивалі.

Проводиться правозахисна робота з надання юридичної допомоги мешканцям міста та прилеглих районів.

За рахунок надходжень від Центральної «Просвіти» у навчальних закладах розповсюджено літератури і записів на електронних носіях на суму майже 4,5 тисяч гривень. Силами організації постійно поповнюються фонди окремих бібліотек правозахисною та екологічною літературою. Зокрема, - добірка правоза-

хисної літератури зосереджена в міській бібліотеці №7. Крім того, просвітяни домоглися забезпечення міських бібліотек для дорослих і для дітей творами нашого земляка Григорія ГУСЕЙНОВА, лауреата Шевченківської премії, головного редактора журналу «Кур'єр Кривбасу»

Проводяться численні літературні заходи в навчальних закладах та вшановується пам'ять видатних українців.

в Дніпропетровській області на підставі листа п. П. МОВЧАНА в незаконний спосіб внесло до Реєстру запис про зміну керівних органів обласного об'єднання. Так само відділ державних реєстраторів апарату Криворізької міськради і виконкому у Реєстрі прізвище Миколи КОРОБКА, одного із засновників газети «Промінь Просвіти» та міського об'єднання «Просвіта» і його багаторічного керівника, за-

УЖЕ ТРИНАДЦЯТИЙ МИНУВ. НАМ – ЧОТИРНАДЦЯТЬ!

У виставковій діяльності відомі наші просвітяни: вишивальниці Лідія ЧЕЛНОКОВА і Романія СОБЧАК, краєзнавець і колекціонер Микола БАБЕНКО. Лідія ЧЕЛНОКОВА проводить до сотні зустрічей на рік з прихильниками прекрасного; зокрема, - з учнівською молоддю. У її програмі – читання власної поезії, демонстрування робіт художньої вишивки, дарування з'являються численні літературні заходи в навчальних закладах та вшановується пам'ять видатних українців.

Систематичну лекторську роботу з історико-патріотичної тематики провадять члени «Просвіти» Славій КАРПЕНКО та Ванда ЛЕХ. З правозахисними та екологічними темами перед учнівською молоддю виступає автор цього звіту.

Значну організаційну роботу виконують заступники голови Володимир НАЛУЖНИЙ, Володимир ЗБИШКО, члени організації Олександр ЧИЖИКОВ, Сергій ДАШКОВСЬКИЙ, Олена МАКОВІЙ, Юрій ЛОГОША, редактор часопису Сергій ЗІНЧЕНКО та інші.

Дух взаєморозуміння та взаємопідтримки більшості членів організації дозволяє в умовах складного в соціальному та духовному плані середовища працювати на здійснення мети діяльності «Просвіти», що несе свою місію вже впродовж 140 років».

Цей матеріал розміщений за посиланням: <https://pprosvita.at.ua/news/2009-02-16-22>

Другий – це передова стаття до числа газети, написана Миколою КОРОБКОМ, ще до початку російсько-української війни:

«Шановні друзі «Променя Просвіти»! Шановні передплатники і читачі!

На прийдешній 2014 рік наш часопис не включений до каталогу видань, що за передплатою розповсюджуються через поштові відділення. Причина полягає в тому, що поштове відомство ставить вимогу про надання нами, видавцем, виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців із зазначенням прізвища керівника органу, що є засновником видання.

Як можна бачити із вихідних даних газети, фактичним видавцем її є Криворізьке міське об'єднання Всеукраїнського Товариства «Просвіта» імені Тараса ШЕВЧЕНКА, керівником з одним із засновників якого є п. Микола КОРОБКО. Однак, в результаті змови між прес-секретарем Дніпропетровської організації партії «ВО «Батьківщина» С. М. ДОВГАЛЕМ і головою Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса ШЕВЧЕНКА, экс-депутатом Верховної Ради України за списком партії «ВО «Батьківщина» П.М. МОВЧАНОМ 2009-го року з порушенням вимог Статуту Товариства була здійснена заміна керівного складу обласного і кількох міських і районних об'єднань «Просвіти».

Про цю подію Головне управління юстиції в Дніпропетровській області в своєму листі від 24.10.2013 року інформує таким чином: «14 листопада 2008 року до Головного управління юстиції надійшов лист від КОВАЛЕНКА М. О. про незаконне проведення ДОВГАЛЕМ С. М. 08 листопада 2008 року конференції обласного об'єднання, всупереч вимогам статуту. Також, впродовж листопада – грудня 2008 року та січня 2009 року до Головного управління юстиції надійшло 6 звернень від голів районних та міських організацій Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Тараса ШЕВЧЕНКА (з 12 існуючих на території Дніпропетровської області) з повідомленням про те, що делегати від цих організацій на конференцію обласного об'єднання не обирались та переобрання голови обласного об'єднання є незаконним...».

І все-ж-таки Головне управління юстиції

мінів на прізвище Миколи КРАМАРЕНКА, кореспондента міської газети «Червоний гірник», який до того часу жодного дня не був членом «Просвіти».

Редакційна колегія «Променя Просвіти» не могла погодитися із таким безчинством п. Павла МОВЧАНА та погоджувати з п. КРАМАРЕНКОМ процедуру внесення до поштового каталогу видань назву своєї газети.

На припинення виходу нашої газети новоспечене «керівництво» просвітан сподівалося з перших днів вчиненого перевороту. До цього, в першу чергу, доклали зусиль апаратники мовчанівської кухні: п. п. Сергій ДОВГАЛЬ, Микола КРАМАРЕНКО, Олександр МЕЛЬНИКОВ, Юрій РОМАНЕНКО, Любомир БАЛАБАТ, Юлія ЛЕБЕДИНЕЦЬ. Закриття газети жадав і п. П. МОВЧАН, який за списком партії «ВО «Батьківщина» ніс свою суперечливу місію народного депутата України. Жадав, але не міг наважитися втрутити в резонансну роль інквізитора по відношенню до просвітянського видання, яке набуло позитивної репутації серед просвітан області. І його бажання покінчити з газетою мало реальну підставу: його від самого початку не влаштував критичний дух видання.

За весь період існування газети від 2006 року він, щорічно одержуючи з державного бюджету на просвітянські заходи суми, що позначалися мільйонами гривень (для прикладу, у 2010 році – 3 200,0 тис. грн.), заледве півтора роки виділяв кошти на друк «Променя Просвіти». Тим паче, що кількість періодичних просвітянських друкованих видань по всій Україні можна перерахувати на пальцях однієї руки.

Наше видання своїм променем торкалося таких тем, яких п. МОВЧАН з висоти своєї депутатської посади волів би не бачити. Адже, як, для прикладу, політична сила, яка ввела МОВЧАНА до Верховної Ради, могла терпіти публікації криворізьких просвітан про нищення культурного спадку міста міським головою Ю. ЛЮБО-НЕНКОМ, перед яким ця сила простелила дорогу у віце-прем'єри українського уряду? Всі вони сподіваються, що після влаштованого просвітянським вождем перевороту на Дніпропетровщині так званої політична еліта може діяти безперешкодно: журналіст-керманіч М. КРАМАРЕНКО добре наспеціалізувався на тому, як не надокучати корупціонерам від влади якимись-там журналістськими розслідуваннями!

Та ці сподівання будуть марними: «Промінь Просвіти» не зламатиме!».

Цей матеріал розміщений за таким посиланням:

https://pprosvita.at.ua/news/promin_prosviti_ne_zlamati/2013-12-19-1137

Публікацію підготував
Сергій ЗІНЧЕНКО.

На світлинах: так виглядають газети; заставка сайту про діяльність українського Польського Партнерства «Відріс», організоване за участю ГО «КМПЗТ», діяльність якого постійно висвітлювалась газетами.

Вчені КПІ: колективний імунітет проти COVID-19 може з'явитися в українців протягом року

Колективний імунітет проти COVID-19 може з'явитися в українців протягом року, вважає група вчених «Київського політехнічного інституту імені Ігоря Сікорського».

Вони констатують, що коефіцієнт кореляції між кількістю інфікованих осіб і кількістю проведених тестів ПЛР-методом є досить високим ($K=0.807$). Тому за умови збереження характеру зростання кількості ПЛР-

тестів кількість виявлених хворих людей в Україні на кінець серпня 2020 року сягне рівня приблизно 110-115 тисяч.

«Такий характер поширення коронавірусу може бути уповільнений лише в результаті поступової появи колективного імунітету приблизно у 60-70% населення. Природний плин цього процесу може відбуватися протягом року. Його суттєве пришвидшення

можливе лише в результаті масової вакцинації населення, що на даний час є важко передбачуваним явищем», – зазначили вчені.

Станом на 3 серпня в Україні виявили 73 158 випадків інфікування коронавірусом, померли 1 738 людей, одужали 39 876.

Сайт радіо «Свобода»,
3 серпня 2020 року

У Криму зростає рівень захворюваності на коронавірус, а медиків шукають за оголошенням

При цьому готелі та пансіони переповнені.

В анексованому Криму на тлі заповнених відпочивальниками готелів і пансіонів продовжує зростати рівень захворюваності на коронавірус, передає російський «Коммерсант». У зв'язку з цим в окупованому Сімферополі планують відкрити додатковий госпіталь на базі пологового будинку, де прийматимуть пацієнтів з COVID-19. При цьому зазначено, що лікарів і персонал в догоспіталь набирають в терміновому порядку за оголошенням.

«Туди будуть госпіталізувати людей з безсимптомним перебігом COVID-19 і явищами ГРВІ, а також з односторонньою пневмонією, підтвердженою за допомогою комп'ютерної томографії», – повідомили в «мінохоронздоров'я» анексованого Криму.

Офіційно, додатковий госпіталь повинні відкрити сьогодні, 10 серпня. Однак, повноцінна робота медустанови перебуває під питанням через гострий дефіцит кадрів.

«Ситуація дуже важка. Ви уявляєте масштаби проблеми, якщо чиновники шукають медперсонал за оголошенням? Резерву немає, фахівців мало, а після низки неприємних історій з президентськими надбавками за роботу з коронавірусними пацієнтами бажаючих там працювати, тим більше вахтовим методом, майже не залишилося», – заявив один з працівників лікарні.

Зазначимо, згідно з даними окупаційної влади, станом на 10 серпня в Криму зафіксовано 1469 випадків коронавірусу. При цьому, проросійська «влада» хоче провести традиційні шкільні лінійки, присвячені Дню знань 1 вересня, попри пандемію. За словами, «міністра освіти, науки і молоді» анексованого Криму Валентини Лаврик, перший урок для дітей 1-11 класів присвятять 75-й річниці перемоги у Другій світовій війні.

У свою чергу Кабінет міністрів України вирішив до кінця серпня припинити роботу КПВВ на адмінкордоні з окупованим Кримом.

Сайт «UAZMI»,
10 серпня 2020 року
<https://uazmi.org/news/post/eTcrNenPLBzGYspYGBTHc>

Дніпропетровська облрада скасувала рішення про дозвіл на видобуток урану в області

буток урану на ділянці «Сурська» між селами Миколаївка та Сурське Дніпропетровської області, бо це негативно позначиться на якості води, водоймах і екології області в цілому.

«Укрінформ», 7 серпня 2020 року

На світлинах: мітинг проти видобутку урану провели у Дніпрі

Фото: Миколи М'ЯКШИКОВА, «Укрінформ»

Депутати Дніпропетровської обласної ради прислухались до думки людей та скасувала своє рішення про дозвіл на дослідницькі роботи запасів урану на території області. Як передає «Укрінформ», про це на сайті повідомила пресслужба Дніпропетровської облради.

«З урахуванням останніх подій, обласна рада скасувала рішення 2016 року, яке від початку фактично давало дозвіл на дослідницькі роботи запасів урану у Криничанському, Дніпровському та П'ятихатському районах», – йдеться в повідомленні.

У 2016 році депутати дозволили ТОВ «Атомні енергетичні системи України» використовувати надра для їх геологічного вивчення. У тому числі депутати погодились з промисловою розробкою уранових руд Новоурівської ділянки, розташованої в Криничанському та П'ятихатському районах Дніпропетровської області, і Сурського родовища, розташованого в Криничанському та Солонянському районах Дніпропетровської області.

Мешканці сіл, розташованих поряд із Дніпром, вимагали скасувати рішення щодо дозволу на видо-

Де в Україні найбільше сміття: рейтинг областей за кількістю відходів

У 2019 році в Україні утворилося 441,2 мільйона тонн відходів. Найбільше відходів утворили у Дніпропетровській та Полтавській областях. Про це повідомляє Держстат.

Так, у Дніпропетровській області утворилось 251,9 млн тонн відходів — це 57% від усього сміття в Україні. Далі йде Полтавська область з 97,4 млн тонн — це 22% від усіх відходів.

У п'ятірку також входять Кіровоградська (8,5%), Донецька (5,8%) та Запорізька області (1,2%). На останньому місці в рейтингу Закарпатська область (152,8 тис. тон відходів, менше 0,1%). У Києві утворилось 1,6 млн тонн сміття, а у Київській області — 1,4 млн тонн.

Більшість відходів в Україні вивозили на сміттєзвалища — 238,3 млн тонн. Також в Україні утилізували (переробили) понад 108 тисяч тонн сміття та спалили — 1120 тонн. Зазначимо, що в Україні працює один сміттєспалювальний завод «Енергія» у Києві.

Найбільше переробили відходів на Дніпропетровщині (90,4 млн тонн), адже саме там і утворилась найбільша кількість сміття. Але більшість відходів в області відвезли на сміттєзвалища.

Більшість відходів утилізували, а не відвезли на полігони, у Закарпатській області

— 3,7 млн тонн (натомість на сміттєзвалища — 1,2 млн тонн), Хмельницькій — 400 тисяч тонн (на сміттєзвалища — 240 тисяч тонн).

Сайт «Рубрика медіа рішень»
<https://rubryka.com/infographics/top-regiony-smitya/>